

ТАЄМНИЧЕ ЗІЛЛЯ БУЗЬКА ІВАНА

Ця загадкова рослина з родини геранієвих росте, як бур'ян, на городах, вологих ґрунтах, вздовж ставків, де водяться жаби. В кожному селі цю траву називають по-своєму: грабельки, аїстник, бузьки, черногузки, бузькове зілля...

Про цю рослину багато теплих я слів чув від своєї бабусі-знахарки. Згадав про неї зараз, хоча це було дуже давно, десь у роки мого повоєнного дитинства, коли я з однолітками пас корови під лісом. Всі діти, і я серед них, ходили босоніж, бо не було тоді магазинів, в яких би можна було купити взуття. Черевики, зроблені самотужки, батько давав дітям лише тоді, коли треба було йти до школи.

Корови паслися на долині, а ми, босоногі хлопчаки, йшли в ліс, де завжди збирали перші літні дуже смачні суніці. Ось там і сталася пригода з малими пастушками. Мого однолітка-сусіда вкусила гадюка. Я щодуху побіг у хутір, щоб покликати бабусю, яка знала, як надати першу допомогу від укусів змій. Ми з бабусею прибігли на пасовисько під ліс. Хлопчик лежав там і дуже плакав. Бабуся наказала мені швиденько ловити у болоті жаб і приносити сюди. Бабуся одразу ж приклала першу живу жабу до ранки, де хлопчика вкусила змія. Як тільки тіло жаби витягло трішки отрути, зразу якимось дивно надулося і жаба впала мертвою на землю. Бабуся знову й знову прикладала їх – до тих пір, поки жаби не залишались живими. Отрута знешкодилась і хлопчику стало краще. Тоді бабуся біля болота відшукала бузькове зілля і витиснула з нього у глиняну чашку трішки соку, яким одразу напоїла потерпілого.

Лихо минуло, і ми всі радісно повсідалися біля маленького вогнища. Бабуся розповіла нам легенду, яку я запам'ятав надовго. Ось вона. Коли Бог створив людей, він заодно заселив землю різними тваринами, жабами і зміями. Якимось чоловіка, якого звали Іван, вкусила змія. Бог йоговилікував і подумав

— собі: «Чому я створив такі небезпечні для людини змії і жаби?» Згодом зібрав всі таких небезпечних плазунів, жаб, жуків у один мішок і добряче зав'язав його. Потім покликав Івана і дав йому в руки, повелівши при цьому: «Іди і цей мішок кинь у море! Гляди, на відкривай його!» - попередив суворо. Іван взяв таємний мішок і попрямував до моря. По дорозі йому все-таки захотілося зазирнути, що є у цьому мішку. Тихенько розв'язав його і

налякався – всі змії, ящірки і жаби швидко повискакували з мішка і розлізлися по кущах. Тут появився Бог і сердито сказав: «За те, що ти мене не послухав, будеш покараний!». І тому Івана перетворив на бузька і наказав йому: «Тепер будеш збирати усе своє життя цю тварь по лісах і болотах, і будеш годувати нею всю свою сім'ю! Навіки, амінь!» Бабуся помовчала кілька хвилин і додала: «В українських селах більшість знає цю легенду і тому лелеку прозивають часто Бузьком-Іваном». Ми з товаришем подякували бабусі, потім дружно помолилися і вернулися по домівках.

Про бузькове зілля я записав від бабусі і лікувальні рецепти. Отож зараз хочу про все розповісти читачам.

Листки у цієї рослини перисторозсічені, зі стебла вимальовуються догори маленькі грабельки, квіти великі, пурпурові, інколи з темними плямками. Цвіте довго – від квітня до серпня. Плоди нагадують дзьобик бузька. У фітотерапії застосовується при низькому тискові крові. Водний відвар вживають хворі на запалення легенів, діткам дають чай при

переляку, страху смерті, при епілепсії. Хворим людям на серце, тобто при грудній жабі, також допомагає це рідкісне зілля. Настоянкою на горілці можна промивати гнійні рани. А жінкам допомагає при надмірних менструальних кровотечах.

А ось і рецепт. Відвар листя робиться так: по 10 г. беремо на 200 мл кип'ятку, настоювати треба 3-4 год. Пити по 30 мл тричі на день до вживання їжі. Настоянка: 20 г. на 250 мл самогонки, витримувати протягом доби. Ось і все!

ПЛАУН-БАРАНЕЦЬ

Багаторічна мохоподібна рослина з родини плаунових. Росте повсюдно у карпатських горах, починаючи з 500 м над рівнем моря і до альпійської висоти – 2000 м. Любить затінок та зволожені місця, а також часто з'являється на полонинських кам'янистих схилах. Ботанічна назва цієї рідкісної рослини – плаун баранець. Народні назви – куряча любка, камфора –зілля тощо. Вчені дослідили, що рослина отруйна, в ній присутній алкалоїд селягін, який і викликає отруєння. Карпатська бувальщина розповідає про цю дивовижну рослину Карпат цікаві речі, що насправді старі олені, які зазвичай, старіючи, сліпнуть, дивовижно виліковуються цією травою і стають на деякий час зрячими. Цю історію дослідили єгері-лісники, які полюють за такими оленями. Один з них на полюванні стояв близько і бачив, як сліпий олень підійшов до цього моху і почав жувати його вершечки. Єгер добре його бачив, а він його - ні... За хвилину-дві такого лікування олень одразу уздрів єгеря і почав тікати. Мисливець був упевнений в тому, що йому допомогло камфорне цілюще зілля...

І справді, вчені дослідили, що цей мох дуже легко знижує внутрішній тиск очного яблука. Сліпі тварини можуть на деякий час ставати зрячими. Знахарі та травники Карпат знають, що водним або горілчанним настоєм моху можна успішно лікувати алкоголізм у людей. Але застерігають, що при збільшені дози алкоголіка можна отруїти.

Травники бояться лікувати алкоголізм цим мохом. Через невміле дозування можна людину відправити на той світ. Краще вже, як вони кажуть, лікувати цим мохом підступну хворобу – таку, як псоріаз. Деякі знають впевнено лікувати хворих, які хочуть кинути палити, але не можуть. Для цього із засушеного моху роблять самокрутки і дають закурити бідоласі. Він не повинен знати, з чого зроблена цигарка, і вже після 2-3 затяжок диму починає блювати, дуже починає боліти в нього голова. Людина перестає курити.

Для лікування псоріазу варять мазь з моху на свинячій смальцю. Доза така: 2 г моху на 100 г смальцю, заварити і настояти одну добу, накладати марлеві пов'язки на рани. Справді дуже допомагає!

ГЛОЇНА КАРПАТСЬКА

Ботанічна назва цього куща – глід (рос. боярышник). Жителі Карпатських гір добре знають про цей кущ, бо він росте біля всіх доріг, на узліссях та полянах. Горяни здавна використовували цвіт та червоні плоди при захворюванні серця, ревматизмі та нервових розладах. На деревці глуду деякі експериментатори пробували навесні проводити щеплення груші. Пагінці груші приймалися і розросталися. Проте, як розповідає бувальщина, – в одного газди росла така псевдо груша, і він наполегливо чекав коли вона зацвіте. Та одного разу надійшла травнева буря, блискавка вцілила у те дерево і розкришила паростки груші. Мало того, біля деревця загорілася